

Ομιλία Γιάννου Παπαντωνίου

στην εκδήλωση του ΚΕΠΠ και του περιοδικού «Μεταρρύθμιση»

με θέμα :

«Κρίση Οικονομίας: Δοκιμασία της Πολιτικής »

Αμφιθέατρο Μεγάρου Καρατζά

Τρίτη 2 Δεκεμβρίου 2008

Η παγκόσμια οικονομία αντιμετωπίζει τη σοβαρότερη κρίση μετά το κραχ του 1929-31. Η μερική κρατικοποίηση προβληματικών τραπεζών και η παροχή κρατικών εγγυήσεων στο διατραπεζικό δανεισμό απέτρεψε την κατάρρευση. Παραμένει, όμως, το πρόβλημα της ύφεσης και της ανεργίας. Το ξεπέραςμα της κρίσης απαιτεί συντονισμένη στρατηγική για την ενίσχυση της παγκόσμιας ζήτησης και την αναμόρφωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ήδη η Κίνα, η ΕΕ και οι ΗΠΑ προχωρούν σε μέτρα δημοσιονομικού χαρακτήρα, ενώ στην πρόσφατη σύνοδο των G20 στην Ουάσιγκτον διαμορφώθηκε πλαίσιο νέων κανόνων λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών αγορών. Η αποτελεσματικότητα αυτών των παρεμβάσεων θα επηρεάσει, σε μεγάλο βαθμό, την ένταση και τη διάρκεια της κρίσης.

Η χώρα μας αντιμετωπίζει την κρίση με το πλεονέκτημα της συμμετοχής στην ευρωζώνη. Χωρίς το ευρώ, η Ελλάδα θα υπέφερε από συνεχείς υποτιμήσεις, εκτίναξη του πληθωρισμού και εξαιρετικά υψηλά επιτόκια. Υπάρχουν, όμως, αδυναμίες που επιδεινώθηκαν σημαντικά από πράξεις και παραλείψεις της σημερινής κυβέρνησης. Η δήθεν απογραφή, η διόγκωση του δημοσίου χρέους, ο εκτροχιασμός του προϋπολογισμού, προκάλεσαν απώλεια αξιοπιστίας η οποία εκδηλώνεται στην εκτίναξη του κόστους δανεισμού του ελληνικού δημοσίου.

Εξάλλου, η απουσία μεταρρυθμίσεων έχει εξασθενήσει την οικονομία. Η ώθηση που εξασφάλισε η ένταξη στην ΟΝΕ εξαντλείται. Ο ανταγωνισμός των χωρών χαμηλού εργατικού κόστους απειλεί την παραγωγική μας δομή, η οποία κυριαρχείται από παραδοσιακές δραστηριότητες έντασης εργασίας. Αν δεν ενισχυθεί δραστικά η ανταγωνιστικότητα, η Ελλάδα θα παραμείνει καθηλωμένη σε χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, οι οποίοι συνεπάγονται υψηλή ανεργία και χαμηλά εισοδήματα. Η ανάκαμψη προϋποθέτει αλλαγές για τη δημιουργία σύγχρονης οικονομίας της γνώσης, στηριγμένης σε νέες τεχνολογίες και προηγμένα σχήματα οργάνωσης. Με τις σημερινές δομές η χώρα καταδικάζεται σε οικονομικό μαρασμό και κοινωνική εξαθλίωση.

Η κρίση εκτός από απειλή αποτελεί ευκαιρία για τομείς και ανατροπές. Καθήκον της πολιτικής σήμερα είναι να αποτρέψει την κατάρρευση της οικονομίας στηρίζοντας παράλληλα τις αδύναμες κοινωνικές ομάδες, και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα αναβαθμίζοντας το ανθρώπινο δυναμικό και βελτιώνοντας το επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η δημοσιονομική στήριξη συνδέεται με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Η αύξηση των δαπανών και οι φορολογικές ελαφρύνσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση της κρίσης προσκρούουν στο τεράστιο δημόσιο χρέος και το έλλειμμα αξιοπιστίας της χώρας. Θα μας θέσουν στο στόχαστρο της ΕΕ και των διεθνών αγορών καθιστώντας δυσβάστακτο το κόστος του δημόσιου δανεισμού. Ο μόνος τρόπος να καταστεί εφικτή μια δέσμη ουσιαστικών δημοσιονομικών μέτρων είναι η προώθηση δομικών αλλαγών για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την επιτάχυνση της ανάπτυξης.

Αν η Ελλάδα δεσμευτεί, όπως έχω ήδη προτείνει, για αλλαγές και τομείς που θα στοχεύουν στην καταπολέμηση της ακρίβειας, την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς, την αναβάθμιση της εκπαίδευσης, μπορεί να εξασφαλίσει τη συναίνεση της ΕΕ για προσωρινή υπέρβαση των ορίων του Συμφώνου Σταθερότητας και την ανοχή των διεθνών αγορών. Η επάνοδος στην ισχυρή ανάπτυξη οδηγεί στην αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας.

Η έξοδος από την κρίση αποτελεί πρόκληση για το πολιτικό σύστημα. Χρειάζεται ολοκληρωμένο σχέδιο νέου αναπτυξιακού μοντέλου καθώς και ευρύτατες κοινωνικές και πολιτικές συναινέσεις για την υλοποίησή του.

Η σημερινή κυβέρνηση έχει ήδη αποτύχει στους κρίσιμους τομείς της δημοσιονομικής εξυγίανσης και των μεταρρυθμίσεων. Εξάλλου, αντί να αθροίσει κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις, διαιρεί και διχάζει. Δεν είναι σε θέση να ηγηθεί σε αυτήν την προσπάθεια.

Η προοδευτική παράταξη πρέπει να αναπτύξει τη δυναμική της αναδεικνύοντας προγραμματική αξιοπιστία. Και να διεκδικήσει νίκη και αυτοδυναμία στις επόμενες εκλογές.

Το εκλογικό αποτέλεσμα μπορεί, βέβαια, να επιβάλει συνεργασίες κομμάτων.

Οι συνεργασίες δεν αποτελούν θέμα πολιτικής θεωρίας αλλά πρακτικής εφαρμογής. Η χρησιμότητά τους εξαρτάται από τη δομή των πολιτικών δυνάμεων.

Στη χώρα μας τόσο η ιστορική εμπειρία όσο και οι τρέχουσες πολιτικές συμπεριφορές δεν ευνοούν αυτό το ενδεχόμενο. Τα κόμματα της αριστεράς ακολουθούν γραμμές που είτε παραπέμπουν σε ξεπερασμένα πρότυπα είτε εκφράζουν διαμαρτυρία κατά της διαμορφωμένης πραγματικότητας. Το ζητούμενο όμως δεν είναι η διαμαρτυρία, αλλά η χάραξη στρατηγικής για την ανατροπή, ή τη βελτίωση, του υφιστάμενου συστήματος. Αν ο ΣΥΡΙΖΑ δεχθεί να συζητήσει με το ΠΑΣΟΚ στη βάση θετικού πλαισίου προτάσεων διακυβέρνησης, η προοπτική συνεργασίας είναι ανοικτή.

Σε κάθε περίπτωση, η έξοδος από την κρίση δεν είναι θέμα ενός ή, έστω, δύο κομμάτων. Η προγραμματική αξιοπιστία και η ικανότητα διακυβέρνησης αποτελούν αναγκαίες αλλά όχι ικανές συνθήκες επιτυχίας.

Όπως έδειξε η εμπειρία της ένταξης στην ΟΝΕ, πρέπει παράλληλα να συγκροτηθεί ισχυρή συμμαχία ανάμεσα στις δυνάμεις της εργασίας και της υγιούς επιχειρηματικότητας. Μέσα από ειλικρινή διάλογο και πολιτικές συνοχής και αλληλεγγύης οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να διαμορφώσουν πλαίσιο κοινής προσπάθειας για την ανόρθωση της οικονομίας.

Η Ελλάδα βρίσκεται σε ένα νέο σταυροδρόμι. Η προοδευτική παράταξη έχει την ευθύνη να οδηγήσει τη χώρα στη σύγχρονη εποχή, διαμορφώνοντας πλαίσιο για τις ευρύτερες δυνατές συναινέσεις των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων.